

Приложна задача/казус: По посочени данни определете Индепенданс, Сервиз и Калвинг период.

Дидактически материали: Данни от отелване и осеменяване на крава X

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1.	Познава устройството и развитието на вимето. Посочва подходящите форми за машинно доене.	15
2.	Обеснява механизма на млекообразуване и млекоотдаване.	10
3.	Посочва хигиенните изисквания при доенето на кравите.	15
4.	Познава устройството, действието и поддръжка на доилния апарат.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Отглеждане на крави за мляко

План-тезис:

- **Начини за отглеждане на** крави за мляко;
- **Първична обработка на млякото и транспортиране;**
- **Доилни инсталации;**
- **Машини и съоръжения за почистване на тора.**

Приложна задача/казус: Какви профилактични мероприятия се извършват в кравефермите? **Посочете примери.**

Дидактически материали: Снимки на машини и съоръжения за почистване на тора.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1.	Познава начините за отглеждане на крави за мляко.	15
2.	Посочва дейностите, свързани с първичната обработка на млякото.	10
3.	Познава видовете доилни инсталации.	10
4.	Описва машините и съоръженията за почистване на торовата маса.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Отглеждане на телета

План-тезис:

- **Зоохигиенни изисквания към помещенията и микроклимата;**

- Хранене на телета през млечния период;
- Промислени технологии за отглеждане на женски телета;
- Болести, причинени от грешки в храненето.

Приложна задача/казус: Каква е продължителността на бозайния период при женски телета, които ще се оставят за разплод. Обосновете отговора си.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1.	Познава зоохигиенните изисквания към помещенията и микроклимата.	10
2.	Описва храненето през млечния период.	15
3.	Познава промишлените технологии за отглеждане на женски телета.	15
4.	Описва болестите, причинени от грешки в храненето.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки		60

Изпитна тема № 15: Технологии за отглеждане на млади женски говеда за разплод

План-тезис:

- Начини на отглеждане на телетата през различните периоди;
- Производствени и спомагателни сгради - видове и разположение;
- Хранене на млади говеда за разплод;
- Съоръжения за поене на телета с мляко

Приложна задача/казус: Какви видове поилки бихте използвали в един телекомплекс с 500 животни? Обосновете отговора си.

Дидактически материали: Снимка на съоръжения за поене.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1.	Определя периодите в развитието на телетата и описва начините на отглеждането им.	15
2.	Описва видовете и разположението на сградите-производствени и спомагателни.	10
3.	Описва технологията на хранене на млади говеда за разплод.	15
4.	Описва съоръженията за поене на телета с мляко.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки		60

Изпитна тема № 16: Технологии за интензивно угодяване на телета

План-тезис:

- Технология за интензивно угодяване на телета.
- **Хранене на телета за угодяване. Основни фуражи .**
- Начини за отглеждане през различните периоди.
- Травма и травматизъм.

Приложна задача/казус: Какви мерки бихте взели за предпазване на животните от травматични наранявания?

Дидактически материали: Снимки на крави с травми.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1.	Описва технологията за интензивно угодяване на телета.	10
2.	Описва начините на хранене за телета за угодяване. Посочва основните фуражи за угодяване на телета.	15
3.	Посочва начините за отглеждане на телета през различните периоди.	10
4.	Описва предпоставките за поява на травма. Набелязва мерки за предотвратяване на травмирането на животните.	15
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Промислени технологии за отглеждане на крави за мляко

План-тезис:

- **Начин на отглеждане на кравите;**
- **Формиране на технологични групи крави, според производствения цикъл;**
- **Хранене на крави по технологични групи. Основни фуражи;**
- **Доилна инсталация с централен млекопровод.**

Приложна задача/казус: Посочете основните части на доилен апарат на новите модификации доилни инсталации.

Дидактически материали: Снимка на доилна инсталация с централен млекопровод.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1.	Познава начин на отглеждане на кравите.	15
2.	Определя технологични групи крави, според цикъл на производство.	10
3.	Познава начина хранене на крави по технологични групи.	15

4.	Описва доилна инсталация с централен млекопровод.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Хранене и отглеждане на бици

План-тезис:

- **Технология на отглеждане;**
- **Технология на хранене. Основни фуражи;**
- **Начини на осеменяване на крави – естествено и изкуствено. Предимства и недостатъци при двата начина на осеменяване.**
- **Хигиенни изисквания при получаване, съхраняване на семенния материал и при осеменяването на кравите.**

Приложна задача/казус: От кои породи говеда бихте избрали бици за осеменяване на кравите при създаване на семейна кравеферма от месодайно направление? Обосновете се защо.

Дидактически материали: Снимки на породи крави и бици от различни продуктивни типове.

№ по ред	Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1.	Познава технологията на отглеждане на мъжки разплодници.	15
2.	Познава технологията на хранене и посочва подходящи фуражи за изхранване на бици.	15
3.	Описва начините на осеменяване на крави – естествено и изкуствено. Обяснява предимствата и недостатъците при двата начина на осеменяване.	10
4.	Посочва хигиенните изисквания при получаване, съхраняване на семенния материал и при осеменяването на кравите.	10
5.	Решава приложната задача/казуса.	10
	Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на **трета** степен на професионална квалификация.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита -дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалното практическо задание се изготвя от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика в училището/обучаващата институция. То съдържа теми от учебната програма по животновъдство. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

• 1- Примерно практическо задание:

1. Тема: Хранене крави за мляко

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

- Избира подходящи фуражи;
- Определя нормите за хранене на кравата;
- Изчислява хранителната стойност на фуражите, според включеното количество в дажбата;
- Съставя дажба за кравата, съгласно условието на заданието;
- Храни кравата по съставената дажба;

• 2- Примерно практическо задание:

1. Тема: Доене на крави

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

- Подготвя доилната инсталация;
- Подготвя вимето за доене;
- Постава доилния апарат;
- Проследява процеса на доене;

- Сваля доилния апарат;
- Дезинфекция на попилите;
- Извършва първична преработка на издоеното мляко;
- Почиства инвентара.

1. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

<i>№</i>	<i>Критерии</i>	<i>Показатели</i>	<i>Макси мален брой точки</i>	<i>Те жест</i>
1.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</p>	<p>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства.</p> <p>1.2 Правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин.</p> <p>1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция.</p> <p>1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</p>		да/не
2.	Ефективна организация на работното място.	2.1. Подрежда инструментите, пособията и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологията.	3	
		2.2. Целесъобразно употребява суровини и материали.	3	10
		2.3. Работи с равномерен темп за Определено време.	4	
3.	Спазване изискванията на нормативните документи.	3.1 Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица.	2	
		3.2 Спазва изискванията на нормативните документи, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).	3	5

4.	Правилен подбор на материали и инструменти съобразно конкретното задание.	<i>4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, суровини и инструменти необходими за изпитното задание. 4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите суровини.</i>	3	5
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	<i>5.1. Спазва технологичната последователност в процеса на работа.</i>	10	10
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	<i>6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология. 6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри. 6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.</i>	4	10
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	<i>7.1. Осъществява операционен контрол - при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности. 7.2. Контролира техническите показатели. 7.3. Оценява резултатите, взема решения, отстранява грешките. 7.4. Прави оптимален разчет на времето на изпитното задание.</i>	3	10
8.	Защита на практическото задание.	<i>8.1. Може да представи и обоснове приетия вариант на изпълнение на практическото задание; 8.2 Демонстрира добра техника на презентиране.</i>	5 5	10

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е **60**. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба №

З о 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии: 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

А. Андреев и колектив. Животновъдство. Дионис, София, 1993.

А. Андреев и колектив. Отглеждане на селскостопански животни. Дионис, София, 1993.

В. Лазаров, Г. Синивирски. Специално животновъдство - II част. Земиздат, София, 1991.

Ц. Захариев и колектив. Ветеринарно-санитарна експертиза на хранителните продукти от животински произход. Земиздат, София, 1977.

Наредба № 4 от 19.02.2008 г. за специфичните изисквания при производство, съхранение и транспорт на сурово краве мляко и млечни продукти.

Мандраджиев, С. и колектив. Земеделска техника. Христо Г. Данов, Пловдив, 1993.

Проф. Вакарелски, Й. и колектив. Механизация на селското стопанство. Земиздат, София, 1987.

Интернет - информация, свързана с изучаваните теми.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Вергиния Любенова Цветкова - ПГ „Димитър Маринов“, гр. Вълчедръм
2. Максим Викторов Анастасов - ПГ „Димитър Маринов“, гр. Вълчедръм
3. Нели Шаркова – ПГСС „Земя“, гр. Провадия
4. Пенка Петрова – ПГ по земеделие „Т. Рачински“, гр. Генерал Тошево